

"HOUT MOET"

NIEUWSBRIEF NR. 30 April 2025

STICHTING "OUD-ZEILEND-HOUT"

Van het bestuur

We zijn druk bezig met de voorbereidingen van het Oud-Zeilend-Hout Evenement 2025. We hebben met Zeilvereniging Zuidlaardermeer al een aantal afspraken gemaakt over de invulling. In principe net zo als het vorige evenement op het Zuilaardermeer.

Binnenkort zal de uitnodiging en het inschrijfformulier rondgemaild worden. Ook zullen ze op onze website geplaatst worden. Er hebben zich al mensen aangemeld. Zo is er een Vrijbouter en een tweetal FD's aangemeld.

In deze Nieuwsbrief een stukje over de Stern van Jan Jaap Erwich. Ja, ze werden weliswaar als polyester boot ontworpen door Rinus van der Stadt, maar ze zijn ook in plakhout gebouwd.

Verder nog een verhaal van Hans Veraart over zijn houten U-klasse, Walta uit 1921.

Zoektocht naar mijn oude (houten) Stern

Nog op de middelbare school had ik een polyester Stern gekocht (526) en opgeknapt, rood en groen geverfd. Toen ook met wedstrijdzeilen gestart in de toenmalige zeer actieve Stern-vereniging.

Een boot door van der Stadt getekend in 1956. Ze zijn er toen ook in plakhout gebouwd door Dusseldorp in Loosdrecht, want men vertrouwde dat nieuwe materiaal nog niet zo! Toen ik de kans kreeg heb ik de polyester ingewisseld voor de 828, mooi donker mahonie aan de buitenkant en licht okoumé aan de binnenkant,

De houten boten leken sneller en voeren anders op golven, meer torsie dan slappe onderkant. Hele land door voor wedstrijden (foto is van Sneekweek).

Door drukke werkzaamheden toch maar verkocht rond 1984. De Stern klasse is ondanks een upgrade naar aluminium mast en giek, houten zwaard en roer uiteindelijk wel opgehouden te bestaan.

Een paar jaar terug werd er een reünie georganiseerd op Sneek. Dat was heel leuk en

er waren houten en polyester scheepjes te zien en om in te varen. Hierna besloot ik te kijken of ik mijn oude 828 kon terug vinden. De zoektocht leverde helaas niks op, ik kon nog 3 latere

eigenaren vinden, maar daarna liep het spoor dood.

Wat schetste mijn verbazing dat de laatste officieel gebouwde houten Stern, de 1123 op Marktplaats stond. (Er is er nog 1 later gebouwd, maar die kreeg een ouder nummer).

Deze 1123 was beroemd. De broers Tjalling en Sybrand hadden hem met minimaal gewicht laten bouwen en waren niet te kloppen. Een aantal keer Nederlands kampioen.

Door een helaas noodlottig ongeval tijdens militaire dienst is Tjalling komen te overlijden en de boot heeft daarna nog wel gevaren, maar is uiteindelijk in een loods terecht gekomen. Ook wel voor de herinnering denk ik.

Toen deze boot op Marktplaats kwam dacht ik wel even na, moest opgeknapt worden en ik had niet echt plek. Toch besloten om te kopen, maar toen was hij al weg! Shit!

Maar een paar dagen later stond hij weer op Marktplaats. Iemand in Zuidlaren had hem gekocht voor de trailer. Toen gaan kijken en even nagedacht. Nu maar wel kopen en desnoods buiten onder een afdak zetten. Ik belde en wat bleek, weer te laat!

Maar uiteindelijk goed nieuws, want Leo Heijne, zeer bekend bij OZH had hem gekocht en kon hem ook goed stallen. Direct contact met Leo en gaan kijken. Ik heb aangeboden om te gaan helpen met opknappen. Toen dat even duurde kreeg ik het bericht dat Leo er eigenlijk van af wilde: "zagen of halen" was de boodschap en met hulp van Jaap Rugge kwam hij dan toch eindelijk in mijn nieuw gebouwde schuur terecht!.

De romp is in prima staat, en van binnen moesten enkele plekken behandeld worden, maar nergens rot. Voor OZH van verleden jaar lukte het net om 2 laklagen aan te brengen en heeft hij voor het clubhuis van DTP gestaan met vele leuke reacties van oud-Sternzeilers en OZH leden. Daarna nog niet veel tijd gehad, maar nu met pensioen hoop ik dat het verder komt en de boot afgebouwd kan worden.

in principe is alles erbij, maar missen de gele luchtkussens, een spiboom en een neerhouder, maar dat komt wel goed. Ik kijk uit naar nieuwe reünies en OZH evenementen om ermee te kunnen varen.

Jan Jaap Erwich

Ook in 2025 weer donateur zijn? Maak uw donatie van min € 25,- over op rekening:

NL37 RBRB 0965 0565 38 t.n.v. Stichting Oud Zeilend Hout te Groningen onder vermelding van donatie 2025 en uw emailadres.

Donateur worden? Dat kan via het aanmeldformulier op de site:

http://www.oudzeilendhout.nl/inschrijfformulier_donateur.pdf

Walta een 45m², als klasse bekend in Nederland als de U-klasse.

De U-klasse

De U-klasse in Nederland is actief geweest van ca. 1920 tot 1940. Oorspronkelijk een Duitse klasse (in Duitsland de P-klasse). In Nederland zijn 16 U-klasse jachten geregistreerd. De meeste van deze schepen zijn ontworpen door de Voogt. De bouw van de Nederlandse U-klasse jachten vond zowel in Nederland als Duitsland plaats.

De Haarlemse Jachtwerf heeft diverse er diverse gebouwd. De Walta, met zeilnummer U 13 is gebouwd bij de Duitse werf Abeking & Rasmussen in Lemwerder bij Bremen met bouwnummer 1373 in 1921 voor de heer Pieter Bom, oliehandelaar te Amsterdam.

Een andere U-klasse, de U-16 is twee jaar later gebouwd en heeft bouwnummer 1593(zie bouwnummerlijst). Dit om te illustreren wat een enorme capaciteit deze werf heeft gehad. Een aantal afmetingen lag vast (lengte over alles, lengte waterlijn, breedte en zeiloppervlak. Dit gaf

1593	10	Korona		
1590/159	10	Schiller, Hamburg		
1590/192	3	Neotankboot		
1593	10	Nid 45qm Re. Jazzband	Fiddl Antwerpen	1923 Nidlij
1594/161	15	Beiboot		
1601/183	15			
1604/133	10			

1644	Kol 75 qm Reap	St. Nicol, Hamburg	1922	
1645		niets gebant		
1646	Kol 48 qm Reap Kamerad	Abeking & Rasmussen	1923	Nidlij
1647	Selbikhan Kogel			
1648	Kameradengem. R. "Tory"	Rasmussen, Ryswyk		

mogelijkheden voor ontwerpers om de te optimaliseren binnen de vaste maten. Er zijn bij Abeking & Rasmussen veel wedstrijdjachten gebouwd, zoals O-jollen, Stars, 12 m² Sharpie, Draken, Finnjollen, etc.

Momenteel bouwt de werf grote luxe jachten, marineschepen en overheidsvaartuigen.

De U-klasse was een wedstrijdklasse waarmee voornamelijk op de Kaag, Westeinder, Zaan en het Alkmaarder Meer gevaren werd. Het aantal bemanningsleden bestond uit 3 personen waarvan één betaalde stuurman. De deze droeg verplicht een witte schipperspet. Na de oorlog zijn er geen wedstrijden in klasseverband gevaren.

Een zusje van de 45 m² is de 75 m² of T-klasse. Hier waren er minder van. Vooraanstaande grootgrutters hadden een 75 m² zoals Simon de Wit, de familie Albert Heijn en vliegtuigbouwer Anthony Fokker

Van de U-klasse zijn de volgende schepen nog bekend:

- U4 Boekanier: in goede conditie en varend
- U5 Violet: in restauratieve toestand
- U13 Walta: herbouwd en varend
- U16 Föhn: gerestaureerd

In Zuid-Duitsland is de klasse nog zeer actief op, met name de Bodensee. Hier worden nog regelmatig wedstrijden georganiseerd. Ca. 50 schepen zijn actief in wedstrijdverband.

De afgelopen decennia zijn ook nog nieuwe 45 m² jachten gebouwd. Deze zijn echter van een nieuw ontwerp met ronde bodem i.p.v. S-spant, aangehangen kiel en een los door gestoken roer. Bouwvorm is meerlaags opgebouwde huid i.p.v. karveelbouw (gangenbouw).

Gewicht van de U-klasse is ca. 2600 kg waarvan 1350 kg. Lood. De mast is samengesteld uit 6 delen, lengte 13,95 m, een "val" van 9 cm/m. achterover waarbij de bovenste 3,50 m. achterwaarts is gebogen.

De giek heeft een lengte van 6,85 m. Het aangrijpingspunt van de fok bevindt zich op 55%. Dit is laag maar wel kenmerkend voor die tijd. Er werd namelijk sterk gekeken naar de opbouw en aërodynamica van een vleugel van meeuwen en albatrossen.

Walta de afgelopen 40 jaren.

Begin 80-er jaren maakten wij nogal wat passages door Workum met skûtsjes en tjalken. Wij dat zijn hier vier schoolvrienden van de middelbare school. Achter de kerk in Workum was ons oog gevallen op een bijzonder schip. Na enkele jaren lag dit schip er nog steeds echter de toestand was zienderogen achteruitgegaan. Aangebeld bij belendende huis. Wij werden verwezen naar de eigenaar, even verderop. 's Avonds in de kroeg hebben wij de Walta gekocht in september 1984. Plots waren we eigenaar.

Van Workum naar Elburg gevaren. Walta uit het water bij Balk in Elburg. Nu konden we zien wat we gekocht hadden. De vorm van het S-vormige onderwaterschip was schitterend. De staat van het schip was erbarmelijk slecht! En nu dan? Door ons te verdiepen in de historie van het schip kwamen we er achter dat het uniek was. We werden toch wel verliefd. We begonnen met alles wat slecht was te demonteren met het plan dit na te maken en terug te plaatsen. Mooi plan, echter niet uitgevoerd. In basis dachten we een winter flink doorwerken en dan kunnen we het seizoen daarop weer varen. Dat bleek al snel niet haalbaar. Het werd een vijf jaren plan. Uiteindelijk is het schip in maart 1998 te water gelaten.

In de tussentijd zijn er onbeschrijflijk veel uren aan gependeed voor eigenlijk een herbouw. Het kostte niet alleen veel tijd maar ook veel geld. Dat hadden we natuurlijk niet dus werd besloten stichtingen, fondsen en donateurs te benaderen. Er werd een stichting opgericht om deze gelden te kunnen ontvangen. Wat is nog van de oorspronkelijke Walta over? De mast, het roefje, enkele gangen, ca 30 spanten (van de 80). De loden kiel is opnieuw gegoten en voorzien van 9 nieuwe

Het onderhoud is beperkt doordat het schip 's winters altijd binnen ligt, altijd droog is door de epoxymat en een dektent over het volledige schip.

Heden ten dage is de Stichting nog steeds actief en zijn de 4 schoolvrienden nog steeds de bestuursleden. Af en toe varen we er samen mee, meestal wordt er een rooster afgestemd wie wanneer vaart. Dit heeft nooit problemen opgeleverd. Het aantal vaardagen per seizoen varieert tussen de 30 en 50. De Walta ligt in jachthaven de Eendracht in Heeg, ligplaats 174.

badverzinkte kielbouten. Overigens is het schip herbouwd zoals deze gebouwd is in 1921. Er is niets aan toegevoegd met uitzondering van de verlijmdde gangen en de epoxymat aan de buitenzijde van 300 gr./m². Het restauratieverslag is verder in detail te lezen op onze website U13.nl.

Vanaf 1998 hebben we er 27 seizoenen met ongelooflijk veel plezier mee gevaren. De zeileigenschappen zijn fenomenaal, de rompsnelheid is bij windkracht 2 ½ à 3 bereikt, vanaf windkracht 3 ½ moet er gereefd worden. Het schip heeft geen comfort, dit wordt er in ruime mate gecompenseerd door de zeileigenschappen.

Tegenwoordig zou je het een dagzeiler noemen. Dat doen wij er ook mee, ware het niet dat we er ook langere tochten mee maken in Friesland, IJsselmeer en Waddenzee.

Qua onderhoud:

- Romp: in 2018 opnieuw gelakt door jachtschilder
- Mast: enkele reparaties uitgevoerd
- Schilderen: Jaarlijks wordt het roefje, mast, giek en de blanke dekdelen gelakt
- Romp: binnenzijde is droog waardoor weinig problemen.
- Antifouling: jaarlijks

In totaal per jaar gemiddeld 6 dagen werkzaamheden met 2 personen

Hans Veraart,
secretaris Stichting Oud Zeilend Hout en
eigenaar van Finn H44.